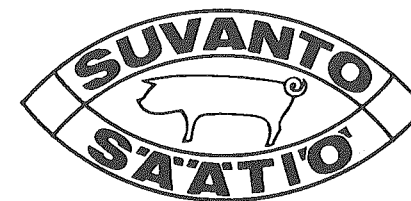

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 7 1988

LOKAKUU

*Lännäjärven Valkamarantaa Sakkolan Petäjärvellä.
(Toimittajan kotitilaan kuuluva ranta.)*

Kotikappeli Orivedellä

Harras karjalainen juhlapäivä vietettiin Oriveden Suomasemassa kivi-niemeläisten Koppasien maatilalla, kun Aune Koppasen rakennuttama kotikappeli vihittiin käyttöön 16. 7. 1988. Vihkimisen suoritti Oriveden luterilainen lääninrovasti Ilmari Mustonen ja ortodoksisen kirkon arkkipiispa Johannes. Kappelista tuli näin ollen ekumeeninen.

Tsasounan suunnitteli Ensio Suominen. Hän on Taideteollisen korkeakoulun lav.tait.-laitoksen apul.professori ja on taitavasti suunnitellut sen kotihartauden harjoitukseen sopivaksi ja samalla luontevaksi taustaksi ikonikokoelmalle, josta hanke alunperin sai alkunsa ja joka kokoelma on vuosikymmenien ahkeran työn tuloksena syntynyt.

Monet vuodet on Aune Koppanen toiminut myös ikonimaalauksen opettajana.

Kotikappeli nimitettiin Pyhälle Ylienkelelle Mikaelille. Nimen valintaan vaikutti se tieto, että Koppasen suvussa on kolme Mikkoa ja löytyypä lähisuvusta kaksi muutakin Mikkoa. Joten Mikael on heidän taivaallinen suojelijansa ja esirukoilijansa. Mik-

kelinpäivää sanotaan lasten- ja enkelienpäiväksi, myös maamiehelle se päivä on suuri juhla, kun sato on saatu korjuuseen.

Aune Koppasen suurenmoisen ikonikokoelman lisäksi on kappelin käsin tehdyt tekstiilit ammattitaidolla ja asianosaamisella valmistettu. Poppa-naliinat, Sakkolassa ”röijyt”, on valmistettu liturgisiin väreihin: punainen, musta, valkoinen, violetti ja vihreä, joka on orastavan elämän väri, oli tällä kertaa käytössä.

Toinen toistaan taitavammasi tehdyt käs’paikat oli valmistettu etupistokirjonnalla, virkatuina ja neulotuina pitsein varustettuna, olivat karjalaisista käsityöperinnettä parhaimmillaan.

Kotikappeli hohti uutuuttaan ja sen muoto on kaunis haapapaanu kupoleineen, helmenharmaat pitsikoristeiset räystäslaudat toivat hivelevän silauksen herkemmällekin silmälle. Kappeliin tutustuminen lieenee mahdollista sopimalla ajasta Koppasen suvun kanssa.

Itse tilaisuus muodostui ainutlaatuisiksi. Ulkona oli varattu pöydät ”murkinaa” varten ja kun oli nautittu runsas ja herkullinen ateria vi-

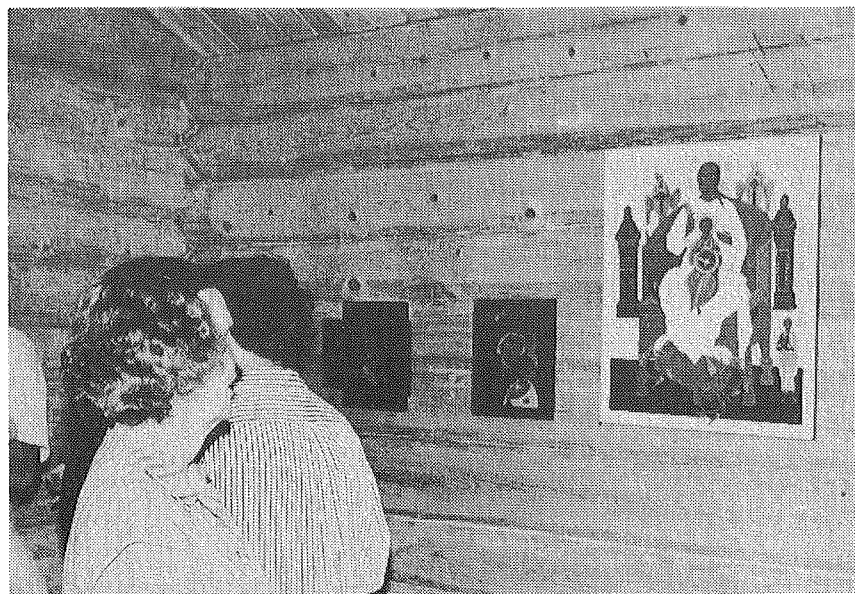

Aune Koppanen kappelin portailla.

ritteli paikalla ollut torvisoittokunta kesäisiä säveleitä. Kauniina kuultiin tilaisuuteen sopiva laulu:

Oi katsoppa lintua oksalla puun,
se laulaa niin kauniisti aina,
se korkeimman kiitokseen
aukaisee suun
ja huolet ei mieltä ne paina.
Se laulaen Luojaansa kiittää.
Mielet herkistyivät
juhlatunnelmaan.

Ristisaatto lähti talon pihasta kulkeena kohti kappelia etummaisena talon nuori-isäntä Matti Koppanen ristiä kantain. Häntä seurasivat lääninrovasti Mustonen ja arkkipiispa Johannes sekä Koppasien omaa väkeä ja lukuisa joukko ystäviä, joita oli tullut usealta suunnalta tähän tilaisuuteen.

Sisäkuva kappelista.

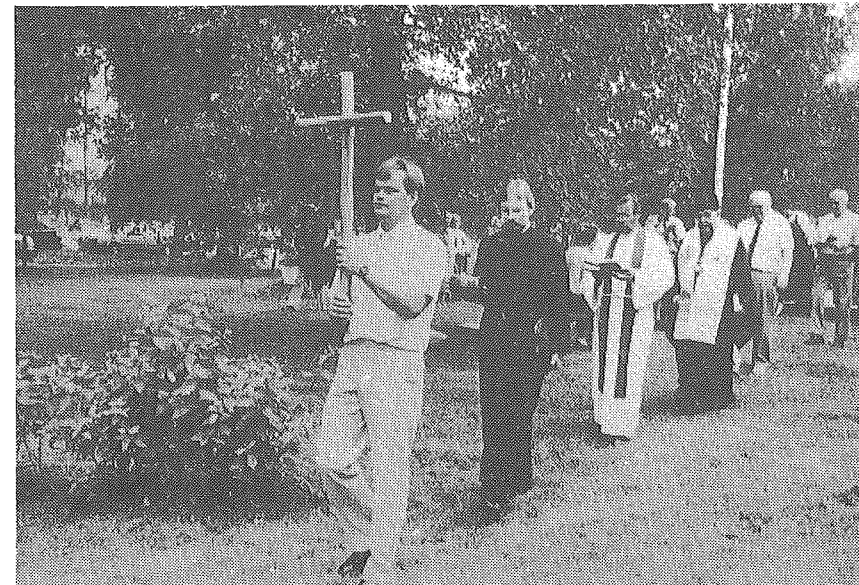
Kulkue eteni laulaen virren 215:
Jumala on läsnä,
Häntä rukoilkaamme!
Kiittäen eteensä astukaamme.
Hän on keskelläämme.
Sydän vaientukoon.
Kaikki maahan kumartukoon.
Ihminen etehen Herran
silmäin vaivu.
Pyhän eessä taivu.

Kappelin käyttöönoton mahdollisuuksista ja merkityksestä puhui lääninrovasti Mustonen suurella asian-tuntemuksella ja arkkipiispa Johannes siunasi läsnäolijat ja vihki tsasounan käyttöön vihmoen vihkivetä ja taivaskin samanaikaisesti antoi muutamia pisaroita.

Mieltäylentävän harras juhlatilai-

Tsasouna ja vihkivä arkkipiispa Johannes.

Ristisaatto. Ristiä kantaa Matti Koppanen, lääninrovasti Ilmari Mustonen, arkkipiispa Johannes.

suus päättyi kauniin sään vallitessa. Tilaisuuden anniksi ainakin allekirjoittajalle jäi syvä kunnioitus sitä työmäärää kohtaan jonka asianomainen hanke on aikaansaattanut, mutta tulos varmaan palkitsee tekijän vaivan ja saattaa sydämeen ilon, sillä onhan tämä rukouspyhättö rakennettu Jumalan kunniaksi.

Rohkenen kaikkien läsnäolevien puolesta lausua mitä lämpimimmät kiitokset kaikille Koppasille ja heidän perheilleen tästä ikimuistettavasta päivästä luonanne, samoin Aune Koppaselle ja hänen toteuttamalle kuningasajatukselle. Sydämellinen onnittelu!

Kiitos, että sain olla mukana.

Helvi Räikkönen

Mietteitä Sakkola-juhlassa

Olin niin iloinen kun pitkästä aikaa olin niin terveenä, että monen vuoden perästä pääsin Sakkola-juhliin ja vielä enemmän kun ne oli näin lähellä, mutta mielialani laski kun pääsin sinne juhlapaikalle.

Poikani ajoi autonsa sinne etupihalle ja kauas ulkoreunaan, että em-

me olleet lähelläkään ovea, vaikka minun on huono kävellä. . . Niin heti tuli järjestysmies sanomaan, että ei tänne saa parkkeerata! Emme kerinneet autosta pois, kun meitä oli viisi henkeä lastina ja kun minä vielä kuljen vain kepin kanssa ja olin edessä, niin ei toisetkaan päässeet ulos. — Kyllä poikani tiesi mihin saa autonsa parkkeerata, koska hän kävi muiden illassa lauantai-iltana.

Meiltä meni pois juhلاميeli.

Onko täällä niin kova järjestys ettei kerkiä autostaan pois?

Emme olleet häiriöksi toisille, koska oli tunti aikaa juhlan alkuun ja vain muutama henkilö oli pihalla. . .

Tuntui, että ei näin vanhojen ja kehnojen pitäisi lähteä toisten riesaksi?!

Juhlat oli hyvät ja tilaa oli riittämiin. Näkihän siellä tuttuja ja tilaa oli riittämiin, enkä minä toisten apua tarvinnut. Poikani ajoi sinne lähemmäksi, ettei tarvitse niin pitkään kävellä keppien kanssa.

Yksi monista.

Maire Salmela

"SAKKOLAN PORSAITA" oomme kaikki Pikku-Hannan 1-vuotissynttäreillä, Kanneljärven Kansanopistolla Lohjalla. Suku näet polveutuu Sakkolan Kaarnajoelta Mikko ja Loviisa Revosta.

Kuvassa oikealta: Emma Koiranen (s. Repo, e.m. tytär), Tyyne Annala (Emman veljen, Oivan tytär) sylissään tyttärensä tytär Laura, Vappu Ahervo (Tyynen tytär) sylissään Hanna ja Vieno Lammi (Tyynen sisar). Kuvassa siis saman Revon suvun neljän eri sukupolven edustus, ikäeron ollessa noin 76 vuotta.

Vappu-äiti on ommellut leluksi "AIDON PORSIVAN SAKKOLAN PORSAAN" Hannan sylissä. Tuon tuosta neljä pientä vaaleanpunaista possua on emon mahassa piilossa. Ja ei aikaakaan, kun porsiminen on tapahtunut (vetoketju vain auki) ja pian pikku-possut ruokailevat oikeasti. (Nepparit emon vatsassa ja paripuoliskot possujen kärsissä. Näin vaikkapa joululahjavihjeeksi.) Siinä vasta LELU. Yhdistyy perinne sekä monta, monta asiaa elämästä. — Kuva: E. Ahervo, teksti: Vieno Lammi.

Φ

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI

Lempäälän-Viialan
Osuuspankki

Φ

KUOLLEITA

Syksyinen muisto

Ida Maria Kerminen o.s. Leppänen syntyi 30. 11. 1899 Sakkolassa, kuoli 7. 9. 1988 Huittisissa. Entinen kotikylä Sakkolan Kelja.

Helmi Karppanen o.s. Pursiainen syntyi 27. 10. 1900 Muolaassa, kuoli 7. 8. 1988 Juvalla. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Petäjäjärvi.

Toivo Karonen syntyi 29. 10. 1905 Sakkolassa, kuoli 12. 9. 1988 Päijät-Hämeen keskussairaalassa. Entinen kotikylä Vuokselaan Kuninkaankari ja viimeinen asuinpaikka Heinola.

Väinö Huuska syntyi 10. 12. 1915 Sakkolassa, kuoli 27. 8. 1988 Jämsän sairaalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Hovinkylä ja viimeinen kotipaikka Kuoreveden Halli.

Anna-Maria Pitkänen o.s. Heikkonen syntyi 20. 7. 1899 Sakkolassa, kuoli 3. 6. 1988 Pirkkalassa. Hänen entinen kotikylä oli Sakkolan Viiksanlahti.

Oli syksyistä. Lapsen sielussa oli jotain särkynyt. Muistan sen oudon tunteen. Nyt ymmärrän tuota lasta.

Isä oli tuonut Pietarista komean seinäkalerin, jossa oli kuvattu tsaari Nikolai II perhe. Tausta kuvassa oli ruusuilla, köynnösruusuilla peitetty seinä punaisin kukin.

Tsaari ja tsaaritar istuivat. Tsaaritar oli kaunotar, komea nainen juhla-asussaan. Tsaari oli isällisen lempeän näköinen, pikku perintöruhtinas Aleksej sylissään valkoisessa puvussa. Kauniit suuriruhtinattaret seisovivat vanhempiensa takana. Ikä järjestys muistini mukaan: Olga, Tatjaana, Maria ja Anastasia, joka oli pari vuotta vanhempi minua ja siksi suosikkini. He olivat puetut

taivaansinisiin leninkeihin. Väri oli kaunis ja punaiset ruusut taustalla koristivat kuvan kauneutta. Ihailin noita kauniita ihmisiä. Kuvittelin, että joskus näkisin heidät lunnossa.

Niin ei tapahtunut.

Eräänä aamuna näin isoäitini itkevän ja hän oli ottanut kalerin pois seinältä. Ihmettelin.

"Heitä ei enää ole. He ovat kuolleet ja Venäjän hallitus on muuttunut ja heidän kuvansa ei saa enää olla esillä," selitti isoäiti.

Kuulin sitten, että tsaarin perhe oli murhattu Jakaterinburgissa. Tiesin mitä kuolema on, mutta murha oli minulle uutta. Voiko ihminen tappaa toisen ihmisen noin vaan? — Se oli minusta käsittämätöntä.

Muistin raamatusta Kain ja Abel tapauksen ja käsitin, että ihminen tosiaan voi tappaa toisen ihmisen.

Kyynelsilmin loin viimeisen ihaillevan katseen kalerin kuvaan ja sen jälkeen en sitä enää nähnyt. Mutta tarkasti se on painunut muistilokeroihin. Vieläkin näen sen selvästi edessäni.

Sitten jälkeen päin on tapausta filmattu. Ja arvellaan, että Anastasia olisi säilynyt elävänä. Joku sotilas oli huomannut elonmerkkejä ja pelastanut salassa hänet? Kerrotaan hänen vasta kuolleen jossain Virginian valtion pikkukaupungissa. Hänen henkilöllisyyttä ei todettu, ei tunnustettu ehkä perintöasioiden takia. Toteaminen oli lähellä, mutta Tanskan prinsessa Aleksandra, Anastasian isoäiti kuoli juuri kun Anastasian piti tavata hänet ja tunnustaa poikansa tyttäreksi. Nyt asia painuu unholaan, vain tarinaa ilman todistettua perustaa.

Mutta silloin kauan sitten minun lapsen mielessäni särkyi jotain kaunista ja ihailtavaa, kun tuo kalenteri otettiin pois seinältä ja hävisi.

Klaudia

Meitä rakastanut äitimme ja mummomme

Ida Maria
KERMINEN

o.s. Leppänen

s. 30. 11. 1899

nukkui pois 7. 9. 1988

Elät sydämissämme.

Lapset, lastenlapset, lastenlastenlapset

Kanssamme kaipaamaan jäivät
 muut sukulaiset ja tuttavat

Äiti on kielen kaunein sana,
 äiti on parhain lohduttaja.
 Silloin kun maailma syrjii lasta,
 äiti ei lakkaa rakastamasta.
 Äiti on taivaan kirkkain tähti,
 sittenkin vielä, kun iäksi lähti.

Kiitos mummo lapsuuden hoivasta
 Sirpa, Raul, Kai ja Veli-Matti

Siunaus toimitettu Huittisissa 17. 9. 1988.
 Kiitos osanotosta.

Vuosia täyttäneitä

80 VUOTTA täytti 23. 10. 1988 Tyne Airasvirta, o.s. Lopenen, Jyväskylän mlk Palokka. Entinen kotikylä Sakkolan Kirkonkylä.

70 VUOTTA täytti 28. 8. 1988 Hilja Pasi, o.s. Lopenen Vesilahden Latomaassa. Hänen entinen kotikylä oli Sakkolan Kirkonkylä.

70 VUOTTA täytti 26. 9. 1988 Reino Partanen Metsäkansassa. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Hovinkylä.

75 VUOTTA täytti 10. 9. 1988 Soini Javanainen Nokian Sorvassa. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkola.

60 VUOTTA täytti 27. 9. 1988 Toimi Leppänen Nokian Joenpohjassa. Entinen kotipaikka Sakkolan Hovinkylä. Hänen harrastuksiaan on olleet kalastus, metsästys ja hiihto.

60 VUOTTA täytti 3. 11. 1988 Toimi Kuparinen Huhmarissa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjäjärvi. Hän on harrastanut painia, jossa oli kansallista tasoa.

60 VUOTTA täytti 8. 7. 1988 Jenny Helena Laitinen, o.s. Söder, Lempäälässä. Entinen kotipaikka Sakkolan Luprikkala. Edellisessä numerossa oli ”tyttönimi”, meille ilmoitetun mukaan, Kurikka, joka nyt oikaistaan.

Kuutamolaulu

Kuutamo kultaa
Suvannon rantaa.
— Nuoruus jäi sinne
väreilemään.

Elämä ottaa,
elämä antaa.
Kotoista rantaa
kaihoan vaan.

Kuutamo kultaa
palteita mäen.
— Sinne en koskaan
kulkea saa.

Askelten jäljet
muistoissa näen,
kuuntelen
Suvannon loiskintaa.

Tervehdys ystävälle

Vaahtera vilkuttaa
kuin käsi ystävän.
Jos oisi täällä hän,
tai viesti vain.

Se minkä sain.
Sen turvin täydemmin
mä elää uskallan.

Kuin käsi ystävän,
tuo rohkeutta
lehti vaahteran

ELSA TUOKKO

Pienkonekorjaamo

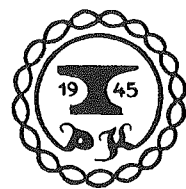
NUORA-MOTOR

Härmälänkatu 15, TAMPERE
Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

- Passikuvat heti — otamme myös valokopiot
- Nopea filminkehityspalvelu, jopa tunnissa
- Laaja tarvevalikoima: Kamerat, projektorit, filmit, kehykset
- Valokuvaaja tilattavissa eri tilaisuuksiin, studiokuvauksia

Lempäälän Kuva ja Tarvike
om. Tapio Kuisma, Sirvalahti P. 751 659

PÄRSSISEN KONEPAJA

35500 KORKEAKOSKI, PUH. (935) 812 04

Toimivia metalliovia, ym. rakenteita
Alumiinisä ovia ja ikkunoita
Koristetaontaa, lähetyskynntelikköjä

”Siron” loppu.

Oletko sitä aikaa elänyt jolloin hevonen tai useampi oli maataloissa vakituisesti sinne kuuluvana kalustona? Työssä pelloilla työkonettien vetäjänä ja pitkillä kylä- tai kirkkomatkoilla kiesien edessä samoin.

Erään tällaisen ihmispalvelijan elämäkertaa muistelen ja jonka loppupisteen — nurmen alle — olen silmilläni saanut nähdä. Kiviniemi ja Vaalimo, naapurikylät, pitäjä- ja kylienrajana Saijenjoki.

Kiviniemen Koskenpuolelta Lapalaisen Juho oli ostanut Räisälästä tamman, jota sitten kaupitteli meile: — Kaskii ei huoli, pijaletella pitteä. — Kokeilivat ja kaupat tehtiin.

Hevosen sukua tiedusteltiin ja selvisikin... ”Mitäs jospa viijää kantakirjaan tarjottavaksi?” Oli syksy 1928. Ei läpäissyt silloin vaan vasta seuraavana vuonna kantakirjaan hyväksyttiin. Hevosen kunto oli hyvä. — Karva kiilsä kuin herrojen pöytäveitsi — näin mieheni asian aikanaan kertoi.

Matkaa Viipurista kotiin oli 82 kilometriä ja siihen kului tulomat-kalla aikaa kaksi tuntia.

Varsan ”Siro” teki aina kun puut puhkesi lehteen, siis joka kesä. Oli hyvin säännöllinen lisääntymisessäkin.

Kaikki Kannaksen asukkaat muistavat lokakuun 1939. Silloin kävi käsky: Kaikki hevoset valtion käyttöön!

Meille jäi kotiin vain ”Siron” kolmevuotias varsa ”Ellu”, jolla talvisodan alettua pääsimme pako-matkalle sodan jaloista.

Oltiin ja elettiin kesään 1940. Heinäkuun lopulla pääsi mieheni pois sotahommista. Jo elokuun lopulla hän ei nukkunut hyvin... ”Mikä lie ko en saa unta? Lähen ”Siroa” etsimään!”

Hän kulki niitä paikkakuntia joissa pidettiin sotahevoshuuto-kauppoja.

Turusta löytyi kirjoista jo tuntu-merkit: punarautias, tähtiotsa. Lähti poika kohti Poria ja sieltä jatkoi Eurajoelle jossa tiilitehtaan katok-sessa rintamalta kotiutettuja tiineitä tammoja. Eräs sotilasvirkamies lähti mukaan oppaaksi ja kun ”Siro” kuuli isäntänsä nimeään mainit-sevan, niin heti vastasi iloisesti: Iha-ha-haa... Jonka tervehdysten kuultuaan sotilasvirkailija sanoi: — Mikään eikä kukaan voi olla sitä ajatusta vastaan, että hevonen on teidän. Ja samalta alueelta löytyi myös ”Siron” tammavarsa, joka sai ”Sota-Saima”-nimen.

Silloisessa sijoituskodissamme, joka oli meille määrätty tuntematta menneisyyttä tai tulevaisuutta oli talli 2 hevoselle, navetta 3 lehmälle,

ta tuli osa talliksi ”Siron” ja ”Sota-Saimalle”.

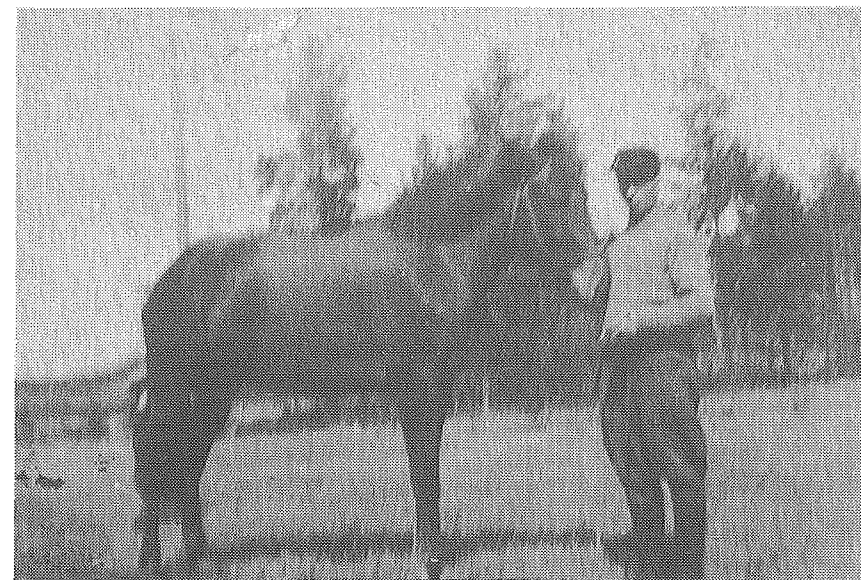
Eräänä päivänä me mummon kanssa ihmettelimme, että miksi hevonen ei syö, muuta kun makaa? Sattui tulemaan sotilaita maitoa ostamaan. ”Katsokoa työki tuota mejän hevosta, mikä sillä on kun se vain makailee?”

Kertoivat Kiviniemen Kasarmilas-sa vankien joukossa olevan venäläisen eläinlääkärin ja ”voimme tuoda hänet tarkastamaan hevosta.”

Tulivat ja toivat sotavankieläin-lääkärin, jolla inkeriläispoika oli mukana tulkkina.

Selitin, että ”Siron” varsomiseen pitäisi olla vielä kuukausi aikaa. Eläinlääkäri selvitti, että varsa on kuollut, mutta syntyy vuorokauden kuluessa.

Siro nousi pystyyn ja alkoi syödä heiniä. Ajattelimme, että kaikki on hyvin.

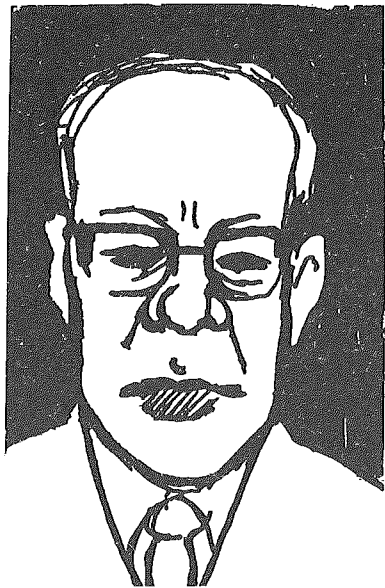
”SOTA-SAIMA” kotipellolla keväällä 1943.

joissa oli tarvittavat tilat juuri sille eläinmäärälle joka löytyi eri paikoista.

Kun Etelä-Pohjanmaalta syksyllä 1942 matkasimme takaisin Karjalaan entiselle kotipihalle, niin siellä alkoi taas elämä kaikkine touhui-neen... Kun entinen karjarakennus sai katon päälleen, ovet, ikkunat ja välikaton saimme jälleen eläimemme kaikki saman katon alle. Sikalas-

Yöllä kuuli seinän takaa kova kolahdus. Menin katsomaan. ”Siro” oli menehtynyt ja sitä ennen vetänyt hokeillaan näkyvät viivat hirsisei-nään ylhäältä alas asti. Varsa oli kuolleenä kujamaalla olkien päällä...

Kävin hakemassa isäni, Ahon Papan, avuksi ja oli vielä saatava toinenkin mies apuun. Pappa kuljetti kivireellä kuolleen hevosen Pajaha-

TOIMITUKSEN TUOLI

Minullekin tuli oikein mielipahaa, kun tajusin millaisen kohtelun saivat Salmelat Sakkola-juhlan juhlapaikal-la. Voipa toisillakin olla samanlaisia kokemuksia? Pian me jokainen Sakkolassa rippikoulun käynyt on ikään-tyntynyt ja turvautuu tukisauvoihin... Toivottavasti näin tyytyväisiä käytöstä ei ole nähtävissä seuraavissa pitäjäjuh-lissa. On tapahtunut huonojalkaisen nouto kirkon edestäkin ilman järjes-tyshäiriöitä. Enemmän raihnaisia on hoivattava kuin humalaisia häirikkö-jä suosia. Tosin jokainen taaplaa tyy-lillään, eikä silti ainakaan rajoitetul-la liikkumiskyvyllä vammautuneita saa kohdella sopimattomasti. "Kai-

kaan ja siirrettiin ihmisvoimin avo-naiseen juoksuhaudaan, joka oli YH-ajalta. Sanoin Martti-pojalle: — Haeppa heinää "Siron" pään al-le, koska isäsi aina sanoi laittavansa heinätyynyn hevosen pään aluseksi. Ja varsan laitoimme viereen...

Lahja-tädiin kanssa yhdyimme kaipaukseen ja lohdutimme Mart-tia: — Onhan sinulla vielä "Sota-Saima". Oma hevosesi!

Aune Mustamo

ki kuluu, mikä hemppuu" — sanoi Härkälä.

Vpl Pyhäjärvi-lehti on lähettänyt 10 arkkiä kirjoitusta "Laatokan—Äänisen risteily". Kirjoitus on Olavi Väliahon ja hän on pyytänyt Vpl Pyhäjärvi-lehden käytön jälkeen lähet-tämään kirjoituksen Suvannon Seu-dun käyttöön.

Parhaat kiitokseni Olavi Väliahol-le, Reino Äikiälle ja Vpl Pyhäjärvi-lehden toimitukselle! Ensimmäinen osa tulee joulunumeroon.

Yhteistoiminta on voimaa ja toi-von saavani kansanedustaja Liisa Hilpelän osoitteen ja jos mahdollis-ta valokuvansa käyttöömmme. Juhla-puheensakin olisi lehteen sopiva?

Puhelimessa on minua pyydetty selventämään sanonnan juoni: Tul-koon mies vaikka Kivennavalta!

Näin tuli tietoon avioliittokin ki-vennapalainen—sakkolalainen.

En ole mikään asiantuntija mutta oletan näin, että sanonta on kivenap-poisia kehuva, sillä ne muutammat tuntemani miehet Kivennavalta ovat komean kokoisia ja esimerkilliset toi-minnoissaan. — Mikä lie Topi Höl-tänkin elämäntien kulku?

Tämän sanonnan: — Tulkoon uk-ko vaikka Kivennavalta, voinee rin-nastaa sanontaan: — Tulkoon vaika ukko Mustalainen tai tulkoot vaikka kaikki sakkolalaiset porsai-neen, ni karkuu ei lähetä!

Ja lisäksi Kivennapa oli niin vau-rasta seutua, että kerjäläisetkin tuli-vat omillaan toimeen!

Tämän vuoden puolella meillä tu-lee kolmen viikon katko toiminnas-sa. Lähden kuntoutumaan Kaunia-laan.

Asta Valkonen on valittu vuoden 1988 maaseudun yrittäjänaiseksi

Perheviljelmänä hoidetun maati-lan lisäksi Asta Valkosella on mie-hensä Jaakon ja poikansa Timon kanssa tilausmatkailuun suuntautu-nut maatilan ruokailu- ja kahvitarjoi-lutilat ja lisäksi Asta Valkonen hoi-taa Vesilahden Klaus Kurjen -tien matkailijaopastuksen suurella asian-tuntemuksellaan.

Asta Valkosen o.s. Käppi työ maa-seudun yrittäjänaisena on huomioi-tu valtakunnallisesti 10. 9. 1988 Mik-kelissä, jolloin hänet valittiin maa-seudun yrittäjänaiseksi yhdessä 16 muun naisyrittäjän kanssa.

Astan kotipaikka Sakkolassa oli Kiviniemen Savioja ja miehensä su-vun koti Sakkolan hovissa.

Evakkovuoden 1989 toiminta-suunnitelmista keskustellaan

Karjalan Liiton toimintasuunnitel-maluonnos evakkovuodeksi 1989 on valmistunut. Ensi kertaa liiton histo-riassa suunnitelmat ovat seuraavaksi vuodeksi valmiina jo alkusyksystä.

Tästä syystä toivotaankin, että kaikki liiton seurat ja piirit toimikun-tineen tulisivat tutustumaan ja kes-kustelemaan suunnitelmista tilai-suuksiin, joiden ajat ja paikat jul-kaistaan ohessa.

29. 9. klo 18.00 Uusimaa, Karja-latalon Sortavaala-sali.

1. 10. klo 10.00 Varsinais-Suomi, Turun karjalaisten toimitalo, Itäpel-lontie 2.

1. 10. klo 10.00 Salo, Turun karja-laisten toimitalo, Itäpellontie 2.

4. 10. klo 18.00 Tampere, Irjalan kartano, Irjalantie.

6. 10. klo 18.00 Kuopio, Savonia-hotelli.

8. 10. klo 10.00 Lahti, Orimattila, Salusjärven leirikeskus.

8. 10. klo 10.00 Etelä-Häme, Ori-mattila, Salusjärven leirikeskus.

13. 10. klo 18.00 Kymenlaakso, Kouvola, Osuuspankkien kerhohuo-ne, Valtakatu 16, 3 krs.

15. 10. klo 10.00 Pohjois-Karjala, Sarajärven pirtti.

15. 10. klo 10.00 Etelä-Karjala, Sa-rajärven pirtti.

25. 10. klo 18.00 Mikkeli. Paukku-lan nuoriso-opisto.

26. 10. klo 18.00 Satakunta, Porin OP-kerhotila, Pohjoispuisto 4.

27. 10. klo 18.00 Keski-Suomi, Ta-solounas, Vapaudenkatu 54.

12. 11. klo 10.00 Pohjola, Oulun ent. kauppaklubi, Aleksanterinkatu 9.

Suunnitelmiin on jokaisen seuran mahdollisuus vaikuttaa marraskuun puoliväliin saakka. Tapaamisissa ideoidaan kullekin alueelle sopivia toimintoja.

Evakkoonlähdestä siirtolaiskysymyksiin

Vuonna 1989 tulee kuluneeksi 50 vuotta ensimmäisestä evakkoonläh-döstä. Toimintasuunnitelmissa tämä merkkivuosi on otettu monin tavoin huomioon. Merkkipäivän 30. 11. vii-kolla on tarkoitus saada aikaan näyt-täviä tilaisuuksia. Joukkoviestimissä ja kouluissa evakkovuosi toivotaan tuotavan esille myös monipuolisesti. Evakkouden ongelmaa nykypäivän siirtolais- ja pakolaisilmiöiden valos-sa on tarkoitus pohtia mm. Joen-suussa ensi kesänä pidettävien karja-laisten kesäjuhlien seminaarissa.

Toimikunnat suunnittelemaan

Erityisesti Karjalan Liiton piireis-sä ja seuroissa toimivat jaostot ja toi-mikunnat toivotetaan tervetulleiksi tilaisuuksiin. Kuten muistetaan, lii-ton laajat toimikunnat korvattiin vuoden alkupuolella asiantuntija-tyyppisillä toimikunnilla. Millaisia suunnitelmia uudistetut hengellinen-, pitäjä-, nais-, sukuseura- ja urheilu-

EDULLISESTI

- Kehystykset
- Taiteilijatarvikkeet
- Lahjatavarat
- Valokuvakehykset
- Kuvapalvelu
- Kamerat

Passikuvat HETI!

Ota osoitteeksi palveleva

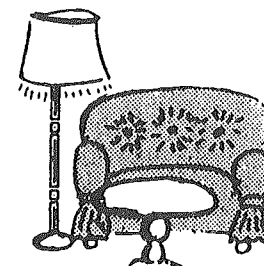
KEHYS- JA LAHJAPISTE

T:mi Valio Rauhala

Puutarhakatu 23

TAMPERE

Puh. (931) 128 575

Verhoiluliike

AAPRO KIISKI

41490 Niemisjärvi
☎ (941) 845 724

Hankasalmi

SAKKOLA-SEURA

Pikkujoulua

vietämme Karjalantalon Viipuri-salissa lauantaina joulukuun 17. päivänä alkaen kello 18.00. Tar-kemmat tiedot mm. ohjelmasta seuraavassa jäsenkirjeessä, mutta merkitse jo nyt ilta vara-tuksi kalenteriisi.

Johtokunta

VEIKKO SOKURA

Erikois-hammasteknikko

TAMPERE

Mäkipääntäti 39—41 II kerros
Puh. 556615

toimikunta ovat laatineet, niistä kuullaan syksyn tapaamisissa.

Piirien ja isompien seurojenkin toimikunnilla on syksyn keskustelutilaisuuksissa aika sanoa, miltä suunnitelmat oman sektorin ja oman piirin / seuran näkökulmasta tuntuvat. Muutosehdotuksia voi tehdä jo tilaisuudessa, tai viimeistään marraskuussa, jolloin liittovaltuusto kokoontuu käsittelemään ensi vuoden toimintasuunnitelmaa.

H. V.

Hengelliset päivät Torniossa 11.—12. 2. 1989

Karjalan Liiton hengellisiä päiviä vietetään ensi helmikuussa Torniossa. Päivien yhteydessä pidettävän seminaarin teemana on kirkot evakossa, evakkovuoden 1989 teeman mukaisesti.

Käytännön järjestelyistä vastaa Tornion Seudun Karjalaiset, Karjalan Liiton hengellinen toimikunta on tietysti tukena ja turvana ohjelman

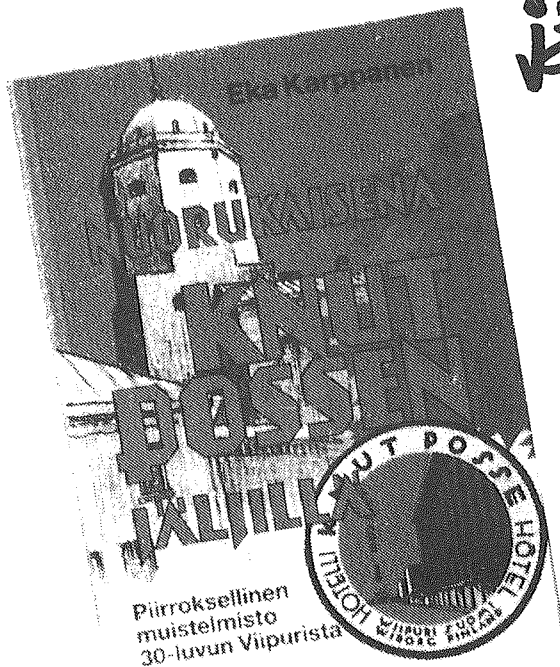
suunnittelussa.

Hengellisten päivien ohjelmaan kuuluu perinteisten juhlien ja jumalanpalvelusten ohessa mm. retkiä. Evakkoteema on osuva myös hengellisten päivien pitopaikkakuntaa Torniota ajatellen: Karjalaisten lisäksi evakkomatkan ilot ja surut on koettu myös koko Lapissa.

H. V.

Eka Karppanen

Nuorukaiksesta KNUT POSSEN jäljillä

Visuaalinen
viipurilais-
muistelmisto
— juuret
Suvannon
Sakkolassa

OVH.
75,-

Käteismyynnissä Tampereen seudulla
Osuuspankki, Kulju (Esko Kallonen)
Tilaten **Karjalan Kirjapaino Oy**

Oksasenkatu 8, PL 4
53101 LAPPEENRANTA, puh. 953-11700

Tiedoksi hovinkylä- läisille:

Valokuvakeräykseni on edistynyt hyvää vauhtia, koossa on jo noin 100 valokuvaa. Koska en ole saanut yhteyttä kaikkiin kyläläisiin, niin pyytäisinkin näin lehden välityksellä, että jos teillä on ennen sotaa otettuja valokuvia Hovinkylästä ja kyläläisistä niin lähettäkää kopioitavaksi, mikäli tunnette henkilöt, niin selostus myös mukaan. Kuvat palautan.

Haluan jo näin lausua kiitokseni jokaiselle, joka on ollut mukana yhteistä albumia kokoamassa.

Osoitteeni on:

Hilkka Innamaa
Pirkankatu 39 A 4
33230 Tampere

Putkiliike
P Nuora Ky
37560 KULJU
puh. 676 100

Jatkoa
ed.numerosta

Sodat ja lotat

esiintyisi silloin tällöin lottatyön ja yksittäisten lottien tarkoituksellista väheksyntää ja halventamista. On myös syytä muistaa, että näistä erotetuista suurin osa oli sodan aikana palvelukseen tulleita, eikä heillä siten voinut olla yhtä selvää kuvaa järjestön periaatteista kuin pitempään mukana olleilla. Pelkkä lottapukuun pukeutuminen ei muuta ihmisen henkistä rakennetta, ja työskentely poikkeuksellisen vaikeissa oloissa asettaa henkisen kestäkyvyn helposti liian kovalle koetukselle.

Kansainvälinen merkitys

Lottien osallistuminen näin suuressa määrin suorastaan sotatoimialueella tapahtuvaan toimintaan herätti suurta huomiota koko maailmassa mutta erityisesti Euroopassa ja tietenkin Pohjoismaissa. Eri maiden virallisia edustajia kävi tutustumassa toimintaan vähän väliä, ja sanomalehdistö tunsii asiaan kiinnostusta koko sotien ajan. Myönteinen tiedotus synnytti monissa maissa myös konkreettista toimintaa.

Vuonna 1942 vastaava tanskalainen järjestö teki päätöksen ottaa kerrallaan 40 vakavasti sairastunutta hoidettavakseen, ja samana vuonna Unkari lähetti Suomeen huomatta-

van rahasumman, joka ohjattiin lottajärjestön kautta sotaorpojen huoltoon. Kansainvälinen mielenkiinto oli herännyt kuitenkin jo talvisodan aikana, ja syksyllä 1941 järjestettiin Berliinissä 12 maan kokous, jossa suomalaisen lottajärjestön työ oli erityisen mielenkiinnon kohteena, ja sen kokouksen tuloksena alettiin organisoida vastaavaa toimintaa monissa maissa.

Vaikka olenkin tässä kirjoituksen osassa ottanut lähtökohdaksi Lottien toiminnan v. 1939 YH:n alusta lähtien, on varsinainen painopiste kuitenkin jatkosodan aikaisessa toiminnassa. Tämä johtuu siitä, että Talvisodan kestoajaksi YH mukaan lukien oli kuitenkin suhteellisen lyhyt, joten ei ehtinyt muodostua sellaisia järjestelyvaikeuksia, mitä palveluksessolevien lottien lukumääräkin jo toi tullessaan.

Myös ulkonaiset toimintaolosuhteet olivat jatkosodan aikana kokonaan toiset. Huomattava osa lotista toimi kaukana kotiseudultaan, usein erittäin vaikeissa olosuhteissa. He asuivat erämaan korpitukikohdissa muutaman lotan yhteisöissä, joissa esimerkiksi partisaanivaara oli ainakin pimeän aikana jokaöinen tosiasia.

Henkisen kestäkyvyn rajallisuus kävi selväksi mm. siinä lääkärintarkastuksessa, jossa tehtävään asetettu naislääkäri lähetti kotiin lepäämään joitakin lottia ainakin VI AK:n alueelta. Tarkkaa tilastoa sodan aikana tai sen jälkeen sodassa saamiinsa henkisiin tai ruumiillisiin vammoihin kuolleista lotista ei ole, mutta ne luvut, joita olen nähnyt eivät varmasti pidä paikkaansa, lukumäärä on suurempi. Olen aikaisemmin todennut, kuinka vähäiseksi jäivät sellaiset rikkomukset, jotka joutuivat rangastusvaatimusten piiriin. Syitä on tietysti monia, mutta ainakin kaksi voisi olla varteenotettavia. Suomalainen ei ole tottunut siihen, että hänen toimiaan poikkeuksellisissa olosuhteissa seuraa moninkertainen valvontajärjestelmä. Mikäli alemman portaan johtajille olisi annettu enemmän harkintavaltaa, olisi moni rikkomus voinut selvittää vähin äänin.

Lotta Svärd -järjestöllä oli koko olemassaoloaikansa merkittävä osuus vapaaehtoisen maanpuolustuksen kentässä. Järjestö ei tietysti koskaan toivonut, että sen olisi asetettava voimansa ja taitonsa käytettäväksi. Mutta kun se hetki sitten meistä riippumattomista syistä tuli, lottien merkitys koko maanpuolustuksen kannalta katsoen oli paljon merkittävämpi kuin oli osattu edes kuvitella.

Uuno Pulakka

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on nyt saatavana, samoin on vielä runsas varasto kirjaa: Sakkolan kylät tuvasta tuopaan. Kirjoja on saatavana: Lempäälän-Viialan Osuuspankki, Lempäälä ja Kulju (Esko Kallonen), Eero Kurikka, Huhtamo puh.932/645 06, Uuno Pulakka, Ruovesi puh. 934/760 21, Anneli Kuisma, Eino Koiranen ja Esteri Lopenen, Lempäälä.

Postitilaukset: Elli Pulakka, Lempäälä puh. 931/751 241. Ainoastaan Elli Pulakka lähettää postilähetyksinä.

Hinnat: Sakkolan historiaa II 70,—, Sakkolan kylät tuvasta tuopaan 110,—. Postilähetyksistä lisäksi lähetyskulut. Myyntipisteitä järjestetään lisää ja niistä ilmoitetaan Suvannon Seudussa.

NYT ON TILAISUUS HANKKIA EDULLISESTI LAHJAKIRJOJA!

Kukat

On Luojamme tarhassa kukkia paljon, kai ihmisten iloksi luotu ne on. Tuossa vahva-vartinen kukka on, se valossa kukkii ja kukoistaa. Toinen hennempi, hauraampi varreltaan, se varjossa, suojassa viihtyy.

On kauniit nuo kedon kukkasen. Niitä ihaile, suojele ihminen! Ne on Luojalta lahjaksi saatu.

TAIMI FINNI

Jäkälää kerättiin

Lapsuusmuistoihini liittyy eräs syksy, jolloin Haparaisten ja Purpuan väliseltä kankaalta kerättiin jäkälää. Tätä hommaa johti liikemies Paavo Hiekkänen. Hän toimitti laatikot metsään ja neuvoi kuinka jäkälät kerätään, vain kauniit ja ehjät pumpulat kelpasivat.

Kylästä oli tullut jäkälän keruuseen nuorisoa sekä vanhempaa väkeä. Työ oli mieluista, kun näin oli tilaisuus tienata omaa rahaa.

Jäkälä piti kerätä sateisella ja kostealla säällä, muuten se olisi murentunut. Jokaisella kerääjällä oli säkki, johon pumpulat poimittiin ja sitä vedettiin perässä ja kun säkki täyttyi jäkälät kaadettiin kasalle. Siitä ne puhdistettiin, nypittiin roskat ja helpeet pois, ladottiin laatikoihin keroksittain, neljä kerrosta aina laatikkoon. Täyttyneet laatikot naulattiin kiinni, kuorma-auto kävi hakemassa ne ja kuljetti Sakkolan asemalle.

Tämän Paavo Hiekkasen äiti toimi siellä metsässä pomona ja myöhemmin tuli vielä serkkunsa Toini. Laina-rouva oli pitkä ja laiha ihminen. Hän kulki metsässä vaaleanruskeassa ulsterissa ja suruhatussa, jossa pitkä musta huntu lepatti tulessa. Hän oli kyllä vähän hymyilyttävä näky niissä pukimissa kulkiessaan metsässä laatikolta laatikolle ja tarkasti työn laatua. Laina-rouva oli hyvin rempseä ihminen ja hän aina saapuessaan hihkasi: ”HELLEPREI! Täältä minä taas tulen.”

Nuoret viihtyivät paremmin omassa joukossaan erossa vanhemmasta väestä ja yhdeltä ja toiselta suunnalta kuului laulun luritusta, työ tuntui mukavammalta laulellen.

Silloin oli muotia seuraavat iskelmät: — Sisar hento valkoinen, Nikkelimarkka, Sousin kerran järven poikki, Masurja ym:t.

Tämä Hiekkasen perhe asui meillä ja joka päivän jälkeen kun tultiin hämärissä siihen kotimäen päälle,

niin Laina-rouva taas hihkasi: — HELLEPREI! Taas on päivä illassa.

Muistan kuinka Laina-rouva oli silloin vihainen Paavolle, kun tämä sai kirjeen joltain neitoselta Käkisalimesta. Äitinsä sensuroi sen kirjeen ja lupasi vastata siihen kirjeeseen oikein hävyttömästi! — Se oli tietysti rakkauskirje ja äiti tuli mustasukkaiseksi pojastaan.

Toini-serkulla, joka myös kuului tähän joukkoon oli hyvin muodikkaat vaatteet. Hänellä oli kävelypuku, valkoinen hattu, irrallinen, valkoinen turkiskaulus ja valkoiset käsineet. Hajuvesi tuoksui meidän eteisessä, missä hänen vaatteensa olivat, tämä ihastutti ja kiehtoi minua, kun en ennen tällaisiin tuoksuihin ollut tutustunut.

— — —
Tähän aikaan oli kylässä myös Keikin Hilkan ja Vilhon häät ja sinne teki mieleni ”sarraitmelle” katsomaan aikuisten tanssimista. Toini antoi minulle lainaksi ne hienot ja valkoiset käsineensä sinne ”kuokkimaan”. Ja minä tunsin itseni tavattoman hienoksi ja toivoin tietysti, että kyllä nyt minutkin huomataan! Liekö kukaan huomannut — epäilempä suuresti.

— — —
Tämä jäkälänkeruuhomma sai lopulta surullisen päätöksen. Ei tainnut tulla koskaan täysin selvyttä, mistä asiat kävivät kiikastamaan, mutta aika paljon jäi Paavolta palk-

koja maksamatta jäkälän kerääjille, kun nämä Hiekkaset häipyivät pois koko paikkakunnalta.

Samoin lienee käynyt muissakin Sakkolan kylissä, joista jäkälää kerättiin ja tätä liiketoimintaa harjoittivat. Jäivät tästä touhusta kumminkin mieleen nämä pumpulaiset jäkälämuistot, siitä ajasta kun sateisina syyspäivinä Haparaisten ja Purpuan kankailla oli elämää — jotain tapahtui syksyllä vuonna 1934.

S K

Kaikki aina aikanaan

Syysaurinko on ihaninta!

Kesän verhot jo putosi pois.

Maisemat taas laajana aukeaa.

Näkyä järven väreilevä pinta,

mikä kultana kimaltelee.

Joka väreen harjalla timantti säteilee.

Vielä vesi vapaana on hetken,

kunnes pakkasyö sitoo sen

pitkään talviseen rauhaan

kevättä odottamaan.

Joskus järvellä luistella saa

ennenkuin lumi peittää jään.

Sitten sukset esille otetaan

ja talvestakin iloitaan.

Kaikki aina aikanaan.

Totu ihminen myöntämään

että joka vuodenaika paras on

aina aikanaan — omalla tavallaan.

Kl. P.

**SAKKOLAN SOTAINVALIDIT JA -VETERAANIT sekä
SAKKOLAN KIRKONKYLÄN NUORISOSEURA**

järjestävät

iloisen pikkujoulun

UKK-instituutissa Kaupinpuistokatu 1 TAMPEREELLA 17. 12. 1988
alkaen klo 12.30. Tilaisuus aloitetaan pikkujoululounaalla.

TERVETULOA JOUKOLLA!

Muistelua paikannimistöä

Muistelen, että tämän lehtemme palstoilla on joskus kehoitettu tallentamaan painettuun sanaan paikannimistöä sieltä entisiltä asuinsijoiltamme Sakkolasta.

Yritän nyt muistella mieleeni sitä moninaista eri maastokohteiden nimistöä, joka käsitti Suvannon ranta-alueen runsaan kahden kilometrin matkan Riiskan rajalta Lapinlahteen päin.

Paikannimistön runsaus tuolla alueella johtui varmaan sen vaihtelevasta maaston muodosta. Suvannon ranta nousi nimittäin tuolla kohtaa melko jyrkästi ja oli monien ojanotkojen halkomaa. Näitä notkoja pitkin ylempänä oleva Kytösuo purki vetensä Suvantoon ja koska maaperä lähempänä järveä oli löyhää hiekkaa, niin vesi oli uurtanut siihen lähes kymmenen metriä syviä jyrkkäreunaisia rotkoja. Näissä rotkoissa kasvullisuus oli rehevää. Oli leppää, tuomea, pihlajaa ja jalavaa sekä humalaa ja monenlaista putkikasvia, mutta ennenkaikkea kukkaloistoa, jota täällä karulla Pohjois-Hämeen vedenjakajaseudulla ei näe missään.

Kauempana Suvannosta notkot loivenivat muodostaen mäkiä, ”palteita”, kuten niitä silloin nimitettiin ja kaikille näille oli omat nimensä, joko niiden muodon tai käyttötarkoituksen mukaisia.

Syy siihen, miksi juuri tämän alueen nimistö on erikoisesti mieleeni jäänyt on se, että kotitilani maat sijaitisivat siellä ja jouduin nuoruudessaani monen kesän ajan aamuin illoin lehmiä hakaan ”ajamaan” juuri tämän alueen läpi.

Lähtekäämme siis Riiskan rajalta länteen eli Lapinlahteen päin.

Juuri kylien rajalla oli Naisniemi (kartoissa Mustaniemi), jossa oli erittäin hyvä hiekkaranta ja uimapaikea. Hiekkatörmä kohosi noin 8 metrin korkeuteen ja sen päällä kasvoi komea kakkärämänty.

Tätä niemeä on tarkemmin kuvannut parikymmentä vuotta sitten nyt jo edesmennyt Soini Karjalainen tämän lehden kirjoituksessaan ”Niemennoke”. Niemen yläpuolella kohoava mäki oli tietysti Naisniemenpalle.

Muutama sata metriä kun tultiin niin oltiin Pekinniityllä, joka oli entistä Suvannon pohjaa, kooltaan noin puoli hehtaaria laitemeksi jätettyä entistä peltoa.

Niitty ympäristöineen oli oikea lintuparatiisi, jossa kesäaamuin kaikui sananmukaisesti korvia huumaava laulukonsertti, minkä veroista en ole missään muualla saanut kokea. Niityn laitamilla kasvoi keväisin runsaasti valko- ja sinivuokkoja, sekä kaikkein aikaisin keväällä kukkiva n.s. kylmäkukka, joka sinipunaisena mattona peitti maanpintaa. Tätä kukkaa en näiltä nykyisiltä asuinsijoilta ole mistään tavannut, enkä oikein ole kasvikuvaustostakaan pystynyt tunnistamaan, että mikä sen oikea nimi on.

Seuraava nimetty maastokohta oli Syväoijan niitty, noin sata metriä leveä pelto. Sekin entistä Suvannon pohjaa. Tämän pellon yläpuolella oli kumoon käännettyä pataa muistutava peltona oleva kukkula, Päivänpalle. Ilmeisesti nimi johtui siitä, että päivä pääsi vapaasti paistamaan joka suunnalta tälle pyöreälle kukkulalle.

Sitten olikin jo seuraavana Syväoja, jonka syvä rotko antoi kasvullisuutensa puolesta suorastaan eksoottisen vaikutelman. Ojan mukaan nimettyjä kohteita olivat Syväojanniemmi ja Syväoijanpalle, niemen yläpuolella nouseva mäki.

Taas kun muutama sata metriä tultiin niin edessä oli Ruunhaanoja (Ruunhaka) ja edellistä paljon loivapiirteisempi samanniminen notko. Sillä kohtaa oleva niemi oli Ruunhaanniemi ja mäki taas Ruunhaan-

palle. Nimi Ruunhaka, jota murteessa hieman lyhennettiin lienee johdunut siitä, että kruunu, valtio, olisi joskus laiduntanut alueella hevosia.

Nyt tuli eteen Mällinkinniemi ja melko jyrkkä mäki sen yläpuolella oli viljelty Aun-taajemaa (Aunen moisio hämäismurteella). Suvannon entistä pohjaa olevaa peltoa nimitettiin 200 metrin matkalta Pitkäksilietteeksi ja yläpuolella kohoavaa rinnettä muotonsa mukaisesti Siankärsänpalteeksi.

Tämän jälkeen oli taas oja, Savimäenoja saman nimisine notkoineen. Notkon alareunan tasainen osa oli nimeltään Liiverinalanko, eikä tuon oudon nimen alkuperästä ollut kenelläkään tietoa. (Liiveri on apilanurmea.)

Edellisestä ojasta runsaan sadan metrin päässä oli toinen samanlainen ojanotko, nimeltään Pimeänotko. Ilmeisesti nimi johtui siitä, että notkon yläosa oli viljelykseen kelpaamaton jyrkkä ja tuuheaa metsää kasvava, joten notko tosiaan oli pimeä ja varjoisa.

Lieneekö nimistä alkanut tämän jälkeen tulla puutetta, kun peltona olevaa Suvannon entistä pohjaa tämän jälkeen sanottiin yksinkertaisesti vain Lietteeksi. Ylempänä oleville palteille nimiä sentään oli vielä riittänyt. Oli Pähkinäpalle, jossa kasvoi runsaasti pähkinäpensaita ja Ryytimaanpalle, joka käsitti peltoa ja metsää. En tiedä mistä viimeksimainitun nimi mahtoi johtua, sillä mitään ryytimaaksi kelpaavaa sen maaperä ei ollut.

Kotitaloni yläpuolella kohoava pelto oli yksinkertaisesti vain Pellonmäki ja notko sen jälkeen Kaivonnotko. Siitä eteenpäin seurasi Kasarminpalle, jonka nimen arveltiin viittaavan johonkin sotilaalliseen käyttöön varhaisempina aikoina.

Nyt olikin jo edessä Mustikkapalle ja Saikkeliuoja ja -mäki, joista

Lisää kerrontaa ”aavetykistä”

Meillä Pyhäjärven puolella sanottiin sitä ratatykiksi. Suvannon Seutu kertoi aavetykistä. ”Siksi loihen lausumahan, sanani sanelemahan...” Tuntuu, että ovat samat tapahtumat kyseessä kuin mistä kertoivat, kuin meilläkin muistissa niiltä ajoilta. Tapaukset ja aika tuntuvat täsmäävän. Eihän me lotat niin isoja asioita itse perustelleet. Esimiehet meille mainitsivat, kun osan kokivat henkilökohtaisesti.

Jo joulukuun alkuun mennessä 1940 kaikki Kannaksen siviiliväki oli lähtenyt evakkoon. Viimeiset karjaa kuljettavat junat lähtivät joulukuun 4 päivänä kohti Sisä-Suomea.

Me, kolme sisarusta jäimme kotipaikkakunnalle jo rauhan aikana meille opetettuun viestivälitykseen puhelinlottina. Opetimme sotapojille viestitystä! Tuntui olevan uutta työtä, sillä kävi paljon kankeammin kuin meiltä tytöiltä! Minä olin oikein keskuspäällikkö. Olimme jo 13 vuotta hoitaneet Valtion keskusta Noitermaan kylässä.

Veljemme Toivo tuli aamulla kotiin, vain ovelle tosin, monta asuntoa jo käyneenä herättämässä sotapoliisin toimestaan ja sanoi: — Nimismies määräsi ja sotapoliisi valvoo

eräässä aikaisemmassa kirjoituksessani olen kertonut. Näihin nimiin loppui myös tarkempi tuntemukseni Suvannon rantojen maastokohtien nimistöä.

En tiedä onko tällaista kansan suussa käytettyä nimistöä merkitty mihinkään karttoihin tai muihin asiakirjoihin joten sen tallentamisella alkaa olla jo kiire!

Meiltä jotka vielä niistä muistamme alkaa vanhentuessa muisti vähitellen peittää ja kun seuraa lehtemme ”Kuolleita”-osastoa, niin jokaisessa numerossa nähdään muistajien määrän vähentyneen.

Olavi Loponen

asian hoitamista... Tulossa on erittäin suuri, monen kylän karjalauma ja siksi heti meidän lehmät pihalle, niillä on jo nimilaput kaulassa. Yhden tytöistä on mentävä lehmien mukana. Pitäkää kiirettä, että ehditte! Onko kysyttävää! Ei ole!

Siskoni Tyyne ja juuri lottiin liittynyt 18-vuotias Toini, jota viestikomentaja, kapt. Roos kutsui viestin Vauvaksi, alkoivat itkeä. ”Ei he lähde!” Minua ei sotapoliisi-veljeni pysäyttänyt edes ”komentamaankaan”.

Ja karjaa tuli tien täydeltä jo! Koko yön ajattelin, että teenkö minä mitään rikollista jos minä lähdän karjan mukaan...? Yritin soittaa viestikomentajalle, en häntä saanut puhelimeen. Minä lähdin karjan mukaan. Mentiin sivuteitä Myllypellon asemalle ja pimeässä yössä lastattiin junaan 39 vaunua nautakarjaa ja 3 vaunua nuoria hevosia. Ilman ruokaa! Matka kesti viikon. Tuhannen tuskan ja kurjuuden matka!

Vielä omatuntokin soimasi: Jätit keskuksen, jätit keskuksen! Puolustautumiseni: Keskus on pieni. On heitä vielä 5 hoitajaa... Matkan pääteasema oli Alavus ja siellä perheemme evakkokoti. Tapasin siellä äitini.

Pääsky

Niin siro ja kaunis olet pääskynen. Kesän tullen sä Suomehen saavut. Lensit siihen aivan mun lähellein, käsivarttani koskettain.

On jalkasi liian hennot maassa kulkemaan.

Sinut lentämään on luotu.

Siinä taituri vailla vertaa.

Lennä, riemuitse pääsky pienoinen, niin lyhyt on Suomen kesä.

Taas syksy kun tänne saapuu,

sinä lennat pois etelän maille.

Mut’ saavuthan tänne taas takaisin kun koittavi kesä uus.

TAIMI FINNI

Alavuden keskuksen hoitaja antoi minulle ystävällisesti virkapuhelun Taipaleen lohkon viestikomentajalle. Hän ei voinut luvata meille litteraa paluumatkaa varten Noitermaan puhelinkeskuksen hoitajaksi. Mutta mepä panimmekin kovasti touhuksi ja jouluaattona ilmoittauduimme kotonani kapteeni Roosille, että olemme jälleen käytettävissä! Mutta siellä olivat jo toiset lotat! Mitä hän meillä tekee? Jonkin kirjoissa on kumminkin oltava. Hän lähetti meidät Taupilaan karjaa hoitamaan... Mutta me emme halua sitä kunniaa. Emmekä toistakaan tarjottua työtä.

Asia kohta kumminkin kirkastui, sillä Kokkolinnassa oli 100-numeroinen sotilaspuhelinkeskus. Mielihyvällä sinne menimme. Minä, Toini-siskoni, lotat Sirkka Määttänen ja Tellerio Komonen. Keskus oli iso, aina mahoton kiire, lisäksi läpikulkupaikka ja kaikenlaisia puheluita esikuntien välillä. Keskusta oli sotilaat hoitaneet osittain epäpätevästi. Oli saaneet valituksia. Nyt me saimme tämän paikan hoitoomme. Pidimme tavoitteena hoitaa ”läpi” kaikki puhelut, jotka olimme vastaanottaneet. Me välitimme päivät. Sotilaat hoitivat yöajat. Meille ei tullut valituksia työstämme.

Tuuri oli aina kaksi tuntia kuulokeet korvilla, kädet ”pistokkaissa” tai tekivät kynällä muistiinpanoja.

Oli helmikuun alku, kun alkoi paukkua, ei kovin taajaan mutta ”lyökki” oli niin kova, että tuoli alani oikein hypähti, sen muistan vieläkin.

Heti keskuspäällikkö juoksi sisälle, kysyi: ”Pelottaako?” ”Ei ole aikaa pelätä! On siksi paljon puhelun välitystä.” Asiantuntijat sanoivat jälkeenpäin: ”Ratatykki ampui Sakkolan puolelta yli Noitermaan...” Terveisiä Uno Pulakalle!

AINI SUIKKANEN

Muisteluksia III

Keväällä 1927 oli eräs kotikylän poika — Kuisman Aappo — siellä kesäloman aikana. Hän oli ollut yhden talven Vaasassa ja toisen talven Turussa Teollisuuskoulussa ja kovasti kehuen niitä houkutteli minuakin lähtemään samalle linjalle. Silläkertaan en osannut luvata mitään, koska epäilin kykyjäni sellaiseen kouluun ja toiseksi koska kukkarostani paistoi pohja alinomaan, eikä tuketta paistamiseen ollut, ei vaaleanharmaata aavistustakaan! Olinhan säännöllisesti joka tilistä antanut isälleni lähes kaiken palkkani. Itselleni jätin vain muutaman kympin, millä uskoin tulevani toimeen seuraavaan palkanmaksuun saakka. Kun itselläni ei ollut rahojia koulunkäyntiin, niin mistäpä minä lainaa saisin ja isähän oli jo aikoja sitten sanonut, että kouluissa kasvatetaan herroja ja työmiehen lapsista ei kuitenkaan niitä tule!

Minä en tosin tätä siinä mielessä ajatellutkaan, että herraksi meinaan, mutta isän ajatusta oli turha mennä kääntelemään. Niinpä Aapon touhuamisen päälle vedin vain viivan ja hänellekin tein tietäväksi, että miläs minä kouluni kustannan?

Tosin siellä Valtosen Tahvon palkkalistoilla oli aikamonta miestä ja joukossa pari Amerikoissa käynyt, joten siellä piipahdettiin harva se päivä Atlantin taakse, toisinaan monta kertaa päivässä ja ”vuoltiin kultaa”. Vähitellen tämä kerronta aiheutti lievä ”lentsua”, joka ajoittain saattoi muuttua jopa kuumeeksikin.

Me Valtosen Vilhelmin kanssa teimme jo kustannuslaskelmia siitä, että minkä arvoisina kannatti pitää työkalupakin sisältöä ynnä muuta rahaksi muutettavaa omaisuutta.

Kovin pieneksi siellä sittenkin jäi omaisuuden arvo ja kun Amerikan ”tiketin” hinnaksi arvioitiin noin 5.000 markkaa, mikä sen ajan kurs-

sin mukaan olisi ollut meikäläisen palkasta 5 kuukautta palkasta pois. Pitkä penni! Tämä laskelma alensi paljon Amerikan kuumetta, eikä enää tarvinnut kylmiä kääreitä pitää kainalossa...

Kesän aikana muuttui elämä aika paljon, kun kevätkesällä ollut urakka tuli Tahvolle valmiiksi ja uusia työmaita oli vain jossain kirkonseutuvilla ja toinen Lurassa. Vilhelm joutui kirkolle ja minun kohtalokseksi tuli Kuisman Matin hirsinen asuinrakennus Lurassa.

Näin meillä Vilhelmin kanssa jäivät Amerikan aikataulut hyvin vähällä tutustumisella. Syksykin teki tuloaan. Oltiin jo syyskuussa ja siitäkin jo loppupuoli kulumassa, kun pyhäksi kotiin tultuani minua odotti siellä sähkö. Se oli lyhyt ja ytimekäs: Tule Turkuun Hot Astoriaan! Allekirjoituksena Aappo.

Lienee siinä ollut päivämääräkin milloin piti olla Astoriassa. Siinä olin ajattelemista kerrakseen...

Olin unohtanut kokonansa Aapon jutut ja nyt ne tulivat taas ajankohtaisiksi, kuin salama kirkkaalta taivaalta. Se olisi ollut vielä suurempi paukku, jos olisin ottanut kaiken aivan vakavasti, mutta ajattelin, että otan sen loman kannalta. Sillä laskeskelin mahdollisuuteni melko vähäiseksi ja ehtisin kyllä Amerikan laivaan oikein reippaasti ja sillä mielellä lähdin työmaaltakin. Pyysin Tahvolta rahaa, koska pidän tässä pienen syysloman — työkalutkin jätin telineelle ”näiksi muutamiksi päiviksi”.

Kotona olivat jo nukkumassa, kun tulin myöhään kotia, niin sanoin vanhimmalle sisarelleni vain lähteväni aamulla aikaisin reisuun ja pyysin herättämään, että ehtisin autoon. En halunnut toivottaa menostani suurella äänellä ja leveästi, koska resurssini olivat melko vähäiset.

Eräs kotipuoleni poika teki tietäväkseni jo etukäteen, että hän menee sinne ja siihen kouluun, mutta sattuihin niin huono tuuri, ettei häntä sinne tarvittukaan ja poika joutui niine hyvineen takaisin kotikylään. Sielläkö kyselijöitä riitti ja kuka mitään niistä kouluasioista kyseli, että joko ne nyt laskivat joululomalle ja muuta mukavaa... Näitä kyselyitä väistääkseni lähdin hissunkissun.

Määräaikana tulin Turkuun ja hain hotelli Astorian. Seuraavana päivänä olivat pääsykokeet ja sitä seuraavana jatkuivat. Oli matikan kokeet ja seuraavana suomenkielen kokeet. Kokeissa oli satakunta poikaa ja kyllä olivat viisaita ja viksuja tarjokkaita ja minä maalaispoika työntymässä tähän joukkoon. Oikein teki pahaa, mutta kun kerran tänne oli tultu, niin piti hän sitä ainakin yrittää kouluun. — Amerikan laivaan kelpaa tollompikin mies. — Tällaiset mielikuvat pyörivät koko nämä päivät mielessäni.

Ehkäpä tämä asetelma oli minulle eduksikin ja juuri siksi en tuntenut itseäni hermostuneeksi ja ajattelin rauhallisesti.

Jonkin ajan kuluttua toisen päivän kokeista luettiin julki niiden tarjokaiden nimet, jotka oli hyväksytty koulun oppilaiksi. Aikani odotettua siellä häntäpäässä kuulin mainittavan nimeni. Se oli elämäni taipaaleella käänteiden tekävä hetki, jonka arvoa ja vaikutusta en osannut tajuta ja mitä kaikkea se ajanoloon saattaa vaikuttaa elämäni taipaleella. Niin täpäällä kun se olikin ja niin vähää vailla, etten joutunut antamaan tälle reissulle nimeä ”syysloma”.

jatkuu

Menneitä aikoja

Kun vuonna 1954 me tulimme Kanadaan, niin Heikki Karttunen lähti takaisin Suomeen. Olimme saattamassa häntä lentokentällä. Lentoasema ja -kenttä olivat silloin vielä pieniä. Samoin oli kone jolla Heikki lähti. Se näytti pieneltä ja tutisevalta verrattuna nykyisiin mahtaviin reititkoneisiin. Toronton lentokentän nimi oli silloin Malton. Nyt se on nimetty Personin lentokentäksi. Person oli aikoinaan pääministeri. Hänen jälkeensä tuli Trudeau 16 vuodeksi. Molemmat loistomiehiä.

Personin aikana Kanada sai vaah-teralehti-lippunsa, mikä on yksi kauneimpia maan tunnuksia. Hänen aikanaan hyväksyttiin ”O, Canada” kansallislauluksi.

Trudeau toi Canadian perustuslakikirjat Englannista omaan maahan.

Tuo oli suurta edistystä Kanadalle valtiollisessa mielessä.

Silloin kun tulimme tänne Toronto oli matala kaupunki. Kodikkaampi kuin nykyisin.

Nyt kaupunki on paljon laajentunut. On rakennettu paljon korkeita apartementtitaloja. Silloiset ”farmimaat” ovat nyt laajoja ostoskeskuksia kerrostalojen ympäröiminä. Vanha katoaa yhä. Harvassa ovat jo iso-

jen tuuheiden puiden reunustamat kadut omakotitaloineen.

Kaikki muuttuu. Liekö paremmaksi vai pahemmaksi? Vaikea sanoa. Entinen tuntuu monessa kohdassa kaukaiselta muistolta. Niin se kai lieene maailman meno. Uudet tuulet puhaltavat.

— — — — —
Palaanpa vielä ”Maltonin” lentokentälle. Heikki meni koneeseen ja vilkutti meille ikkunasta, kun hepponen kone liukui ohitsemme. Kyynel silmin vilkuttelimme vastaan ja seurassimme konetta kunnes ei näkynyt enää muuta kuin pieni piste kaukana taivaalla. Haikaa oli tunnelma. Heikki meni synnyinmaahamme, me jäimme tänne.

Aloimme lohdutukseksi muistella Heikin lähtiäisjuhlaa, joka pidettiin edellisenä iltana Tanskalaisessa ravintolassa. Olihan meitä aika monta. Laulettiin suomalaisia lauluja ja pidettiin puheita. Muistaakseni Eine Naskali oli kirjoittanut jäähyväisrunon. En muista millä sävelellä se laulettiin. Toivon, että Heikki sattuu lukemaan tämän. Palauttaahan se muistoja vanhasta Torontosta ja vanhoista ystäväistä, joista jo niin moni on mennyt paremmille maille.

Loppulauseeksi Toivo Männikön kirjeestä: ”Kylläpä on moniaita vuosia mennyt siitä kun Amingaisten torilla jäähyväiset jätettiin. Nuo vuosikymmenet ovat menneet aivan kuin salaa liukumalla pois ulottuviltamme.”

Niin ne ovat tosiaan tehneet.

Aika katoaa minuutti minuutilta ja takaisin ei saa sekuntiakaan!

KLAUDIA

Heikki Karttuselle Torontossa 18. 12. 1954.

Sä olet Heikki Karttunen täällä ollut kanssamme. Nyt Suomehen sä palajat ja jätät seuramme. Sun lähtös jälkeen meille jää vaan mieli haikaa, kun ystävistä erota on meidän vaikea. Me näimme kuinka taistelit ja uskoit, uurastit, puolesta rakkaan perheesi sä itses unhoitit.

Onnea matkaan toivomme kun jälleen kotimaan saa ystävämme Karttunen taas nähdä uudestaan. Myös onnea ja siunausta sulle toivomme ja joka hetki seuraamme sua jälleen kaipaamme.

noin neljä metriä leveä. Jokea pitkin he peräkkäin työntyivät Suvannon jäälle heikossa lumisateessa.

Rannassa oli venäläinen vartiomies, mutta häkeltäytyi niin, ettei ampunut heitä ennen kuin kaikki olivat jo jäällä. Sitten vasta perään paukutti, osumatta.

Mutta Naskalin rannassa olivat suomalaiset vähällä ampua, kun palasivat ilmoitettua aikaisemmin, kuin oli sovittu tulevaksi.

Emil Halosella oli jatkosodassa niin huono tuuri, että kaatui sodan ensi hyökkäyksessä, kun vallattiin Korpiselän kirkonkylä.

VÄINÖ KOPPANEN

Karjalaisia sukkeluuksia ja sanaleikkejä

Ropottimies syöp leipeä, pehtuor päivii, suuret herrat syövät sanojoa. ”Sin män eikä piisantkoa”, sano ukko ko rautaketjut kaivuo puotti. Ota silmä koprahais ja katso jos et muute neä.

Hyväst! Jos ei tavatakkoo ko parkkali peräseinäl, poksnahka puolel. ”Siul o lopu entiet”, sano emäntä pässil, ko loahtar talluo tul.

”Hyvä päiveä!” — ”Päivä o hyvä, mut millane lie tulija?”
”Teä poika on kiertänt muutaki ko tahkuo!”

”Ne kaik pienii mitkä uunil kyykkiit”, sano mies ko halokans tupakalenat lopetti.

”Heil käi sellane vahinko, jot ves tul kaivuo.”
Tolkku pitteä olla toista kylvettäiski, jot kyssyy jot joks polttoä.
”Älä hättäile, ko turvais on kelkas”, sanoi ukko kun istu kelkas ja ämmä vet.

Ei maksa riijellä, ko ois enemmän aikoa ni tapeltais.
Kahist uot lyönt mut lyöpäs toise kerra!
En pelkeä sattoakoa miestä — ko ei kii käy.
”Hulluha se on kuka omajoa polttoä”, sano mies ko tupakkoa söi.
”Mil sie elät, ko ain syöt?”
”Tulkuo mies vaik Kivenavalt, mie en pelkeä.”
Matit on moal miehii, jussiloi metsätki täys. (jäniksiä)
Naisii o monelaisii naisii, mut ei uo meijä naisii laisii naisii.
Kolme ol piikoa Karjalas: Käenpiika, Mammanpiika ja Vanhapiika.
Paha nii, paha näi, paha seli, paha päi, paha olla Paavon kans, paha ilma paavotta.

Karjalaisia sukkeluuksia ja sanaleikkejä

Se o vanha kirko kuuloitus: Kel ei uo hevosta, ni se kävelyö jalkasi. Mikkeä muu ei uo mahotonta, ko kaljupeä tukistamine. Ei sillo uo hyvi eletä ko siskot sivuitse aijoat, veikot vieritse vetävät. Yskä o joka tauvi tarakkamies. Ei silmä ossoa ota. Pakko ei uo ko kuolema, seki yhe kerra. Niistä nennäis vaik päivä hävitkyö. Vaik ois vaiva varpahas, ni syvämee syyt syttööt. Viikkone vieras haisuo jo pahakaalil! Tasavalta tappelus, lyöp kuka kerkijä. Lanko o lanko, asja o asja, sukulaisuus ei auta. Jos neät jot nälkä tulluo, ni kyyristäi kyntämeä. Pajupehkuo ja talopoikoa o vaikija hävitteä. Moa kyl velkoase maksoa, mite lie miehe kans? Moa kasvoa moatessai, pelto piehtaroijessai. Ei pelto kure sonnal kasva. Atra arvois parrai, nuotta kalapyytölöis. Ei siint uo kyntäjäks, kenne takapuol karpäsi hossuu. Älä syö siementä, neät nälkeä monta vuotta. Leipästä työtä o ahokse puimine. Se o onneks ko tattari teko. Tattar taloks tekkyö, tattar talottomaks. Tytöt ei lopu kirkost, eikä kukat tattarist. Nii o totine ko lantuistuttaja. Pitkä sänk o pello palkka. Ko Luoja pässi o luont, ni luophase vähä heiniiki. Kyl kylä nime antoa, ko mies tappoase näytteä. Kotine kopekka maksoa kyläse rupla. Meilt joutoa mies vaik heinäaikan. Talli or, tassukello ja pahatapane akka talo hävitteä. Emäntä o hyvä talos vaik vettä keittämäs. Kiitä illast isäntä, emäntä vast oamusil. Kyl mies heinät tekkyö, jos paljo akka auttoa. Heilukoa pojat, huomen o pyhä levätä. Ei renk huolta pie, se kuuluu isännäl itsellie. Rengil o leipää kyl, muttei uo vara vierasta syötteä. Ei ilma nii sakija uo, jot sin ei renk ja ruuna sekkoo sovi. Rengin ruumis ja ruohtimine paita, ne kyl kesteät kuluttoa. Renkil ei uo muuta ommoa ko pyhä ja yö ja hattu ja vyö.

JUSSIN MIETTEITÄ

”Hämähäkki kutoo verkkoan, niin minäkin haluaisin seitin tavoin kutoa nämä ajatukseni Sinun maailmaasi.”

Mikäli tämä teksti ei mene hattusi alle, älä anna sen kuitenkaan luisua ohi, vaan pysähdy ajattelemaan, mikäli sinulla on siihen mahdollisuus

Jussi Suikkanen

Urheilullisista saavutuksistani pidän parhainpana viidenkymmenen vuoden iän saavuttamista (1978) — näillä eväillä.

Jos elämä tuntuu tylsältä, ajattele: Ei kynääkään heitetä pois, vaan teroitetaan.

Metsä vastaa niin kuin sinne huudetaan — olisikohan joskus syytä olla huutamatta?

Lapsena opetettiin, että ruokapöydässä pitää olla hiljaa. Elämän varrella huomaa, että niiden oppien mukaan voi jäädä syömättä.

Kun keväinen joki tulvii yli äyräiden, niin väki päivittelee ja valittaa. Mutta: eikö meissä ihmisissä ole suuruudenhulluja ympäri vuoden, miksi ei joki sitten keväällä.

Hieroja-mummo Riiskasta

Kuvassa Aune Halonen lukemassa raamattua mökkinsä seinustalla Sakkolan Riiskassa. Hän oli mieleltään uskontoon turvautuva ihminen.

Lapsuudestani muistan hänet hyvin, koska hänen matala mökkinsä oli ihan meidän pihapiirissä. Me lapset kävimme useasti hänen luonaan.

Hän oli jo silloin leski, kun alan hänet muistaa, eikä hänellä ollut myöskään omia lapsia. Lieneekö ollut ketään sukulaisiakaan?

Hän oli minun tätini kummi, niin me lapset kutsuttiin häntä RIST’MAMMAKSI. Tai paremminkin meitä oli neuvottu niin sanoamaan. Rist’mamma leipoi vehnästä aina joskus ja meille lapsille hän antoi silloin linnunmuotoiset pullat. Pulla maistui miedosti suolaiselle, mutta hyvää oli!

Hänen tupansa seinät oli sisäpuolelta savilaastilla rapattu. Ei varmaan veto käynyt hirren rakosista? Kyllä tu-

van lämmin piti ollakin, koska ihmiset kävivät siellä hierottavana. Kulki hän välillä aina myös kylällä hieromassa. Tietysti joku aina halusi hierottavan vain kotonaan...

Hieromisella hän itsensä elätti. Eikä ollut silloin mitään itsestään selviä avustuksia eikä eläkkeitä.

Nykyisin on jälleen hieronta kaiken a ja o. Siinäkin käy toteen sanonta: Vanha konsti on parempi kuin pussillinen uusia.

Yksi erikoisuus oli hänellä, jota en ole missään muualla nähnyt: Ulkovessan istuimen reunat olivat harmaalla saralla pehmustettu!

Hän halvaantui 1930-luvun alkuvuosina. Hänet vietiin Sakkolan juuri valmistuneeseen kunnalliskotiin. Kävimme siellä kirkkomatkoilla häntä tervehtimässä.

Kaikki hänen elämisensä ja olemisensä on painunut muistikuvini. Muistan hänet leppoisena ja rauhallisena ihmisenä. On kirjoittaneet, että entistä enemmän muistot vie lapsuusmaisemiin vanhemmiten. Se on tosi.

EILA LESKINEN

Suvantolaisia sanontoja

Rajalla on rajan kirot.
Taitaa tulla pahat ilmat, ko Pietari tulet noin läjöstää.

Myö ollaa poikii punaselt puukirkolt!

Yhe hyvä ei uo jokahise hyvä

Hyväst ko mää, ni paremmi pääset!

Tinki, tinki vua, siinhä kieleiski kulluu.

Tää maakamara pääl ei uo moista näht, ko multaki pöhkeilyö.

Pot’lohkuo ja marjamämmii ei mikkeä voita.

”Tuos puust miul kirstulauvat tehää,” sano emäntä.

”Kui se on hyvyvää, ko on lämmintä leipää ja alusmaituo”, sanoi emäntä rengil.

Sakkola pitäjä on pitkä ja kaita, ain Metsäpirttii ast.

”Onk nakuloi”, kyseli parisniekka.

Näi kauva olloa yhes olt, eikä olla napaamme näytetty!

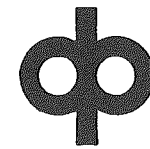
Souva souva, sanoi yojalkaan menevä poika. Ehä mie koko yötä Suvanto-järvel olemaa jouva.

”Osta räätikä”, huusi Tampereen likka.

”Uot räätikä koko tyttö”, vastasi Sakkolan poika.

Kun Kirvesmäellä oli hää, niin kysyttiin jälkeen päin: Montako ruumista tehti?

LH

**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

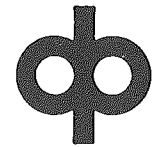
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

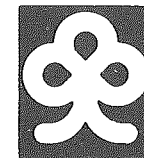
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739541

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

joustavaa
pankkipalvelua

Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa — neuvoo — palvelee

LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 751886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1988 8 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 50 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 NARVA. Puhelin
(931) 734 843.

Postisiirtotili TA 430763-1

Pankki Vesilahden Osuuspankki
37370 NARVA. Käyttötilin numero
551 105-42772.

Vastaava toimittaja
Viljo Purontaa.

Toimituskunta Helmi Uosukainen,
Uuno Pulakka, Eero Koppanen ja
Väinö Kekki.